

моніторингу. Адміністративні протоколи мають право складати також суб'єкти державного фінансового моніторингу – НБУ, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку тощо (ч. 1 ст. 255 КУпАП).

Відповідальність за порушення правил фінансового моніторингу передбачена не тільки в КУпАП. В Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» також врегульована відповідальність за такі діяння. За ці порушення також встановлено відповідальність у вигляді штрафу різного розміру, в залежності від діяння.

Якщо порівняти зазначені положення із диспозицією ч. 1 ст. 166-9 КУпАП, то можна побачити, що деякі діяння, за які передбачена відповідальність, співпадають в обох нормах. При цьому санкції, передбачені в КУпАП та Законі України відрізняються. Санкції, встановлені в КУпАП за порушення правил фінансового моніторингу більш м'які, ніж в Законі України. Саме тому можна говорити про колізію в праві, яким врегульована відповідальність за порушення правил фінансового моніторингу. В цьому випадку доцільно вести мову про необхідність приведення у відповідність тотожних норм зазначених нормативно-правових актів.

За порушення правил фінансового моніторингу встановлена відповідальність не тільки у вигляді штрафів. Так, юридичні особи, які здійснювали фінансові операції з легалізації (відмивання) доходів або фінансували тероризм, можуть бути ліквідовані за рішенням суду або можуть бути позбавлені права провадити певні види діяльності.

ЩОДО СТРУКТУРИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН З ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ В АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Острівна Людмила Володимирівна, здобувач кафедри економічної безпеки НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, вчений секретар НАВС Користін О.Є.

Адміністративно-правові відносини щодо запобігання та протидії відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом, мають структуру, яка характеризується взаємопов'язаністю всіх її складових компонентів. До них відносять суб'єкти правовідносин, об'єкти, юридичні факти та зміст правовідносин.

У науковій літературі під структурою правовідносин загалом розуміють основні елементи правовідносин і доцільний спосіб зв'язку між ними на підставі суб'єктивних юридичних прав, обов'язків, повноважень і відповідальності з приводу соціального блага або забезпечення яких-небудь інтересів.

Необхідно зауважити, що у теорії адміністративного права й досі ведуться дискусії про кількість і зміст елементів структури правовідносин, а також про сутність та зміст поняття кожного з її елементів.

Дослідженню проблеми правовідносин в юридичній науці було приділено багатьма авторами, зокрема такими, як: С.С. Алексєєв, А.В. Малько, Н.І. Матузова, В.Б. Авер'янов, Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, В.В. Галуцько, С.В. Ківалов, В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, О.Є. Користін, Є.В. Курінний, С.В. Тихомиров, В.М. Бєсчасний, В.В. Галуцько та ін.

Але, разом з тим, кожен з дослідників вивчав саме ті аспекти, які стосуються тієї чи іншої досліджуваної проблеми у межах загального питання. Комплексному аналізу особливостей адміністративно-правових відносин щодо протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним

шляхом, у сфері аудиторської діяльності ще не було приділено достатньої уваги.

Так, С.С. Алексєєв до елементів структури правовідносин відносить учасників правовідносин, об'єкти правовідносин, зміст правовідносин (юридичний і фактичний).

Російські дослідники М.І. Матузов та О.В. Малько зазначають, що такими елементами є: суб'єкт, об'єкт, суб'єктивні права та юридичні обов'язки. Р.І. Халфіна стверджує, що в структуру правовідносин входять учасники правових відносин, права й обов'язки, їх взаємозв'язок, реальна поведінка учасників відповідно до прав та обов'язків.

Професор О.Ф. Скакун запевняє, що до таких елементів слід відносити: суб'єкти, об'єкти та зміст правовідносин. Є.М. Трубецький, під структурними елементами правових відносин розуміє права, обов'язки, суб'єкти, що мають право, та об'єкт права. А от В.О. Рясенцев зауважує, що в структуру правових відносин входять суб'єкти правових відносин, об'єкти, права та обов'язки.

Варто зазначити, що на сьогодні не має єдності структури адміністративно-правових відносин і в науці адміністративного права.

Так, Л.В. Коваль зазначає, що елементами структури адміністративно-правових відносин є: правова норма, юридичний факт, суб'єкти, зміст правовідношення та предмет правовідношення.

Академік С.В. Ківалов та Л.Р. Біла під такими елементами розуміють: об'єкт (дія, поведінка людей, матеріальні предмети, речі); суб'єкт (громадяни, особи, державні органи, підприємства, установи, організації та ін.); зміст (сукупність прав і обов'язків сторін).

Досліджуючи складові елементи адміністративно-правових відносин Ю.П. Битяк запевняє, що до них слід віднести: суб'єкти, об'єкти та юридичні факти.

А от Є.В. Курінний запевняє, що структурно склад адміністративно-правових відносин утворюють такі елементи, як: об'єкт, суб'єкти та юридичні факти.

Вищенаведене дає змогу зробити висновок про розходження думок вчених з приводу структурного складу правових відносин в цілому та адміністративно-правових відносин зокрема. Прихильники вузького розуміння елементної структури правовідносин виділяють серед них лише права та обов'язки учасників правовідносин. Інші, окрім названих, до таких елементів відносять: об'єкт правовідносин, предмет правовідносин, зміст правовідносин, норму права, юридичний факт, тобто є прихильниками широкого підходу до розуміння правовідносин.

На нашу думку, позиція прихильників вузького розуміння елементної структури правовідносин є не досить вдалою, оскільки виділення елементами структури правовідносин лише прав та обов'язків їх учасників не розкриває всієї специфіки правовідносин. Внаслідок цього важко визначити, з приводу чого виникають ті чи інші правовідносини, що є підставою їх виникнення, зміни (розвитку) і припинення. Варто зазначити, що діяльність учасників правовідносин не може бути безоб'єктною і безпредметною, оскільки вона завжди спрямована на досягнення якогось соціально значимого результату, передбаченого правовою нормою. Причому їх реальна поведінка свідчатиме про реалізацію конкретних прав та обов'язків при можливому різноманітті закріплених нормами права варіантів поведінки.

Отже, на нашу думку, структура адміністративно-правових відносин, що виникають у сфері запобігання та протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом в аудиторській діяльності, складається з таких елементів: суб'єкти адміністративно-правових відносин; об'єкти адміністративно-правових відносин; зміст адміністративно-правових

відносин; юридичні факти як підстави для виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин.

Вважаємо, що саме ці елементи структури правовідносин дозволяють найповніше розкрити специфіку досліджуваного явища, зумовлену тими суттєвими ознаками, які дають можливість вирізнити ці правові зв'язки з усього різноманіття відносин, що складаються під час організації та здійснення фінансового моніторингу в аудиторській діяльності.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Загребельний Тимофій Іванович, студент магістратури ННПП НАВС
Науковий керівник: кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіко-правових дисциплін НАВС *Процюк Т.Б.*

Банківська система в будь-якій країні є важливою складовою економіко-господарського механізму. З метою забезпечення її стабільного та ефективного функціонування держава створює ряд гарантій банківської діяльності, чинне місце серед яких займає банківська таємниця. Питання банківської таємниці не достатньо розкритим, а особливо у останні роки потребує великої уваги.

На сьогоднішній день є всі підстави стверджувати про існування в системі банківського права України комплексного правового субінституту банківської таємниці, інституту конфіденційності комерційної діяльності, який утворюють не тільки норми спеціального банківського законодавства, а й норми інших галузей права, що визначають загальні питання складу й обсягу банківської таємниці, гарантій дотримання суб'єктивних прав у цій сфері, а також регулюють суспільні відносини з приводу збереження банківської таємниці, процедури розкриття конфіденційних відомостей тощо. Водночас розвиток цього субінституту в сучасних умовах потребує не лише наукових пошуків, а й вдосконалення чинного законодавства з урахуванням вимог міжнародних стандартів, та його адаптації до Директив Європейського Союзу у сфері регулювання банківської таємниці.

На сьогодні основоположним документом, який визначає правовий режим банківської таємниці в Україні, є Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-14 від 7 грудня 2000 року (глава 10). З прийняттям зазначеного Закону банківська таємниця отримала легальне визначення, було окреслено обсяг поняття «банківської таємниці», встановлено механізм збереження і порядок її розкриття. В цілому, правові норми, що прямо чи опосередковано регулюють суспільні відносини з приводу банківської таємниці, утворюють субінститут банківської таємниці, який входить до інституту права конфіденційності комерційної діяльності в галузі інформаційного права України.

Очевидно, що в процесі здійснення банківського нагляду в наглядній інстанції може накопичитися значний обсяг банківської інформації конфіденційного характеру. У зв'язку з цим інформація про банки чи клієнтів, що збирається під час проведення банківського нагляду, також становить банківську таємницю. У разі заподіяння банку чи його клієнту збитків шляхом витоку інформації про банки та їх клієнтів з органів, які уповноважені здійснювати банківський нагляд, збитки відшкодовуються винними органами.

Як бачимо, впровадження процедури ідентифікації осіб банками спрямоване на запобігання легалізації грошей, набутих злочинним шляхом. Однією з юридичних гарантій належного здійснення банками даної функції є заборона банкам вступати в договірні відносини з анонімними особами. А це, в свою чергу, кладе край функціонуванню анонімних рахунків у банківській системі України, чим наша держава частково виконує взяті на